

Terrorizm müasir dövrün ən təhlükəli təzahürlərindən biridir və müasir dünya bunun acı nəticələrini hələ de yaşayır. Terrorizm haqqında birmənali tərif olmasa da, mütexəssislerin əksəriyyətinin qənaətine görə siyasi, dini, ideoloji və iqtisadi məqsədlərə çatmaq üçün qeyri-qanuni əmələrin, zorakılığın, gücün, hədənin tətbiq olunmasıdır. Təbii ki, real həyatda terror aktlarından daha çox günahsız insanlar, dövlət adamları ziyan çəkir və siyasi, etnik, dini və s. zəməndə yaranan terrorların şahidi olur. Tarixin müxtəlif dönenlərində Azərbaycan xalqı terror aktlarının, vəhşiliklərin, soyqırımların acı nəticələrini yaşamışdır. Ermenistan tərəfindən etnik terrorra məruz qalmış

Azərbaycan xalqına qarşı töredilən əməllər insanı əxlaqa, qanuna, beynəlxalq hüquqa ziddir. Yaşadığımız tarix göstərir ki, erməni terrorlarının ölkəmizdə sayı-hesabı yoxdur. Bu terror aktları qəddar, faşist xisletli əməllərdir ki, xalqımız bunu yaşayıb. Ermenistan tərəfindən etnik terrorra məruz qalmış Azərbaycan xalqına qarşı töredilən əməllər insanı əxlaqa, qanuna, beynəlxalq hüquqa ziddir.

Yaşadığımız tarix göstərir ki, erməni terrorlarının ölkəmizdə sayı-hesabı yoxdur. Qarakənd faciəsinin baş verdiyi tarixi hadisədən bizi 34 illik bir zaman ayırsa da baş verən hadisənin faciəsi yaddaşımızda dünən kimi yer alıb. 1991-ci il noyabrın 20-də Xocavənd rayonunun Qarakənd kəndinin yaxınlığında Azərbaycana məxsus "Mi-8" hərbi helikopteri erməni silahlı quldurları tərəfindən vuruldu. Tarixi mənbələrə diqqət etsək görək ki, 1991-ci il noyabrın 7-də Bakıda Qazaxistan, Azərbaycan, Türkmenistan, Rusiya və Ermənistən həmsədrlerinin görüşü keçirildi. Görüşün səbəbi Qarabağ müharibəsi və hansı xalqın sıxışdırıldığı diqqətə çatdırmaq olmuşdur. Bu səbəbdən də, həmsədrler razılaşırlar ki, hadisələri öz gözləri ilə görsünlər və Xankəndiyə getsinlər. 1991-ci il noyabrın 18-də

Mixail Qorbaçovun şəxsi köməkçisi Kremlən Bakıya zəng vurur və Azərbaycan Respublikasının Qarabağ rəhbərliyindən xahiş edir ki, Təhlükəsizlik Şurasının növbəti iclasını Qarabağda keçirsin, çünki ərazidəki torpaq iddiásında olan erməni liderlərinin və Moskva nümayəndələrinin də bu iclasda iştirakı nəzərdə tutulur. Telefon zəngindən sonra Bakıda siyahı tətib olunur. Siyahıya Viktor Polyaniçkonun rəhbərlik etməli idi. Nümayəndələr, ancaq güc nazirliklərindən və Təhlükəsizlik Şurasının rəhbər orqanlarından ibarət olmaliydi. Rayon komendantı Nikolay Jinkinin müavini, polkovnik Vladimir Kuşnarikin 1991-ci il noyabrın 18-də tətib etdiyi və Bakı ilə razılışdırılmış siyahısına "Aşanak" kolxozunun həyvandarlıq birliliyinin sədri Emil Balayan, Vladimir Kuşnarikin özü, beynəlxalq erməni diasporu (əsasən, Fransa və Kaliforniya erməni kilsələri) tərəfindən maliyyələşdirilən "Krunk" təşkilatının Qarabağdakı ideoloqlarından Oleq Yesayan, "Yevkrapa" cəmiyyətinin məaliyyə məsələlərinə baxan, onun Livan erməni diasporu ilə əlaqələndiricisi Leonard Petrosyan, zabit Tatavis Baqramyan və Azərbaycan Xalq Cəbhəsinin Ağdam, Xocavənd, Füzuli, Cəbrayıllı, Xocalı, Əsgəran rayon şöbələrinin liderləri və onların Bakı nümayəndəsi daxil ol-

Qarakənd faciəsi: erməni terrorunun daha bir qanlı izi

sun. Məşvərət lenta alınmalı və respublika televiziyanın "Günün ekranı" xəbərlər programında göstəriləməli idi. Saat 13:40 dəqiqədə Ağdam Hava Limanına verilən xəbərdən sonra bu adamlar vertolyota minmirlər.

GECƏDƏN XEYLİ KEÇMİŞ SİYAHİ TƏZƏLƏNİR

Rəsmi Moskva iclasda dövlət katibi Tofiq İsmayılov və baş prokuror İsmət Qayıbovun hökmən iştirakını xahiş edir. Bu xahiş isə, məhz polkovnik Georgi Septa çatdırır. 1991-ci il noyabrın 19-u siyahı tətib olunur və ilkin siyahı Tofiq İsmayılovun rəhbərliyilə müzakirə edilir. Millet vəkilləri Vaqif Cəfərov və Veli Məmmədov siyahıdan çıxarılır. Onların yerinə güc nazirliklərinin, qoşun birləşmələrinin rütbəli məmurları salınır. Siyahıya Viktor Polyaniçkonun başçılıq etməsi qüvvədə qalır. Ancaq 1991-ci il noyabrın 19-da gecədən xeyli keçmiş siyahı təzələnir. Viktor Polyaniçkonun, güc nazirliklərindən seçilmiş şəxslərin adları siyahıdan çıxarılır. Millet vəkilləri Vaqif Cəfərov və Veli Məmmədov siyahıya daxil olunur. Yeni siyahını Ayaz Mütləlibov 1991-ci il noyabrın 19-u, saat 23:00-da təsdiqləyir. Qarabağa gedəcək adamların siyahısı DQ rəhbərliyinə, Ağdam Hava Limanına, hərbi komendantva və Moskvaya göndərilir. Qrupun Qarabağ ərazisindəki fealiyyətinə isə, üçlük nəzarət edir - Qarabağ təhlükəsizlik reisi, polkovnik Georgi Septa, hərbi komendantın müavini, polkovnik Vladimir Kuşnarik və Xocavənd milis reisi və polkovnik Oleq Osenov.

Güləbli və Yenikənd istiqamətlərində hərbi maşınlarda qurulmuş və Ağdam, Xocalı hava limanlarının ucuş və enmə zolaqlarını nəzarətə götürən radarlar vasitəsilə saat 14:05-də Ağdamdan Qarakənd istiqamətinə üçən Mi-8 N72 vertolyotun rabitə əlaqələri kəsilir. Qırılmış rabitə ilə bağlı ilkin məlumatlar Xocavənd istiqamətində ötürülür. Lakin töredilən faciə haqqında ilkin məlumat təqribən altı sa-

atdan sonra verilir. Ağdam, Xankəndi və Xocavənd hərbi birləşmələrinin komandanlığı susurdu. Hesablamalara görə, Qarakənd üzərində üç yüz metr yüksəklikdə uçan Mi-8 N72 vertolyotu 1991-ci il noyabrın 20-də saat 14:42 dəqiqədə vurulur. Faciə haqqında ilkin məlumat Prezident Aparatına saat 19:55-də çatır. Lakin bu faciə haqqında xəbər Xankəndidən erməni dilində yayılmış "Vətən və vətəndaş" verilişinin xəbərlər bölümündə, saat 15:30-da yayımlanmışdır. Həmin gün Yerevan radiosu saat 16:15-də həmin xəbərin "qəza" kimi şərhini verir. Həmin məlumatı saat 16:40-da Tehran radiosu, 17:00-da Moskva radiosu açıqlayır.

Həlak olanlar arasında Azərbaycan Respublikasının Dövlət katibi Tofiq İsmayılov, Baş prokuror İsmət Qayıbov, Dövlət müşaviri, sabiq daxili işler naziri Məhəmməd Əsədov, millət vəkilləri Vaqif Cəfərov və Veli Məmmədov, baş nazirin müavini Zülfü Hacıyev, Prezident Aparatının şöbə müdürü və jurnalist Osman Mirzəyev, Qazaxıstan daxili işler nazirinin müavini Sanal Serikov, Azərbaycan Dövlət Televiziyanın jurnalisti Ali Mustafayev var idi. Ümumilikdə, qəza nəticəsində 22 nəfər həlak olub. İlkin olaraq, Azərbaycanın nümayəndə heyətinin məlumatına görə, cəsədlərdən 12-si tam şəkildə tanındı, 3-cü qisəmən tanındı, qalanlarının şəxsiyyəti isə eksperitə nəticəsində müəyyən edilib.

Bütün bunlar müstəqilliliyi təzəcə qazanmış Azərbaycana qarşı məkrli şəkildə hazırlanmış terror aktının tərkib hissələri idi. Hər bir terror aktında insan ölümü diqqəti çəkir. Bu terror aktları qəddar, faşist xisletli əməllərdir ki, xalqımız bunu yaşayıb. Ermenistanın Azərbaycana hərbi təcavüzü nəticəsində, insan hüquqları kobudcasına pozulub, etnik təmizləmə siyaseti və terror aktları günahsız azərbaycanlılarının həyatına son qoyulub. Bu, nə insaniğa, nə də beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən qəbul edilən hüquqi normalara siğır.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI